

Locatiekeuze Glastuinbouw West-Brabant

**Advies over de reikwijdte en het detailniveau van de
Strategische Milieubeoordeling (SMB)**

15 december 2005 / rapportnummer 1665-24

commissie voor de milieueffectrapportage

Het college van Gedeputeerde Staten
van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-HERTOGENBOSCH

uw kenmerk
1136838

uw brief
24 oktober 2005

ons kenmerk
1665-25/Bb/ab

onderwerp
Advies over de reikwijdte en het detailniveau van de Strategische Milieubeoordeling (SMB) Locatiekeuze Glastuinbouw West-Brabant

doorkiesnummer
(030) 234 76 03

Utrecht,
15 december 2005

Geacht college,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies uit te brengen in het kader van Advies over de reikwijdte en het detailniveau van de Strategische Milieubeoordeling (SMB) Locatiekeuze Glastuinbouw West-Brabant.

Overeenkomstig uw verzoek bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag nadere informatie over het vervolg van dit project krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. L. van Rijn-Vellekoop
Voorzitter van de werkgroep SMB
Locatiekeuze Glastuinbouw West-Brabant

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies over de reikwijdte en het detailniveau
van de Strategische Milieubeoordeling (SMB)
Locatiekeuze Glastuinbouw West-Brabant

Advies over de reikwijdte en het detailniveau van de Strategische Milieubeoordeling (SMB) Locatiekeuze Glastuinbouw West-Brabant,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep SMB
Locatiekeuze Glastuinbouw West-Brabant,

de secretaris

Handwritten signature of ir. H.G. de Brabander, consisting of the initials 'HG' followed by a stylized signature.

ir. H.G. de Brabander

de voorzitter

Handwritten signature of drs. L. van Rijn-Vellekoop, a cursive signature.

drs. L. van Rijn-Vellekoop

Utrecht, 15 december 2005

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. ACHTERGROND VAN HET VOORNEMEN.....	2
3. SELECTIE EN VERGELIJKING VAN LOCATIES	3
4. EFFECTBESCHRIJVING	7
4.1 Bodem en water.....	7
4.2 Biodiversiteit.....	8
4.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie.....	8
4.4 Woon- en leefmilieu (verkeer, geluid, lucht, licht).....	9
4.5 Energie.....	9

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 24 oktober 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in het Brabants Dagblad en BN-de Stem d.d. 31 oktober 2005
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

De provincie Noord-Brabant wil in West-Brabant de ontwikkeling van een nieuwe projectvestigingslocatie voor glastuinbouw van ca. 250 ha netto mogelijk te maken. Dit vereist een (partiële) herziening van het Streekplan 2002. De provincie zal de integrale afweging van kansrijke locaties plaats laten vinden in een plan-MER (in dit advies strategische milieubeoordeling SMB genoemd). Bij de aanwijzing van een locatie voor de vestiging van glastuinbouw in West-Brabant kan er om meerdere redenen een SMB-plicht zijn:

- er kan sprake zijn van een passende beoordeling op grond van de Habitatrichtlijn;
- deze aanwijzing het kader vormt voor een m.e.r.-(beoordelings)plichtig besluit (het bestemmingsplan voor de glastuinbouwlocatie).

De provincie heeft voor de SMB een concept-startdocument¹ opgesteld.

Bij brief van 24 oktober 2005 heeft de provincie Noord-Brabant de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld te reageren op het concept-startdocument Glastuinbouw West-Brabant. Het concept-startdocument is ook voor overleg gestuurd aan de betrokken gemeentebesturen, rijksinstanties, het Waterschap de Brabantse Delta, aan de Provinciale Planologische Commissie en aan de Statencommissie ruimte en milieu. Bovendien is het concept-startdocument ter inzage gelegd. Dit is bekendgemaakt in het Brabants Dagblad en BN/De Stem van 31 oktober 2005².

De nu opgestarte SMB-procedure is bedoeld voor de locatiekeuze. Het concept-startdocument geeft aan dat de provincie het voornemen heeft om in de partiële streekplanherziening de keuze voor een locatie voor glastuinbouw de status van een concrete beleidsbeslissing te geven. Onder de vigerende regelgeving wordt deze streekplanherziening daarmee ook een m.e.r.-plichtig besluit³. Dat betekent dat de nu voor de locatiekeuze gestarte strategische milieubeoordeling alleen de eerste fase van het (besluitvormings)proces ondersteunt. Voor de nadere invulling van de streekplanherziening (een concrete beleidsbeslissing voor de beoogde locatie) is vervolgens m.e.r. aan de orde.

De Commissie heeft haar opmerkingen over het concept-startdocument weergegeven in dit advies. Het is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’⁴. Het bedoelt aan te geven welke informatie de SMB moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming voor de keuze van een locatie mee te wegen. De Commissie bouwt in haar advies voort op het concept-startdocument. Dat wil zeggen dat dit advies **niet** zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met het concept-startdocument moet worden gelezen.

Via de provincie Noord-Brabant heeft de Commissie kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁵. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

¹ Provincie Noord-Brabant (GCJ Beentjes, FBA van Lamoen, EFM Vos), *Glasmuinbouw West-Brabant, startdocument locatiestudie (plan-MER)*, concept-versie van 22 september 2005.

² Zie bijlage 2.

³ Een wijziging van het Besluit m.e.r. kan dit veranderen.

⁴ Zie voor de samenstelling bijlage 3.

⁵ Zie bijlage 4.

2. ACHTERGROND VAN HET VOORNEMEN

In hoofdstuk 2 van het concept-startdocument is de achtergrond van het voornemen, zoals vastgelegd in verschillende beleidsstukken, uitgebreid beschreven. Daarom behoeft dit onderdeel slechts beknopt in de SMB behandeld te worden.

Neem in de SMB een overzicht op van het voor een locatiekeuze relevante beleidskader. Hiertoe behoren de Nota Ruimte en de Europese Kaderrichtlijn water, maar ook de gebiedsplannen Wijde Biesbosch en Brabantse Delta⁶ en de stroomgebiedsvisionen. Ga daarbij in op de consequenties die de verschillende onderdelen van het beleidskader hebben voor het voornemen.

De SMB zal, zoals het concept-startdocument zelf al aangeeft, een actualisatie en nadere onderbouwing bevatten van de in de SMB te hanteren behoefte aan glastuinbouwareaal. Besteed daarbij separaat aandacht aan:

- de behoefte aan glastuinbouwareaal door overloop vanuit het Westland;
- de behoefte aan glastuinbouwareaal door reallocatie van individuele tuinbouwbedrijven uit Noord-Brabant⁷;
- de behoefte aan glastuinbouwareaal door de groei van Brabantse tuinbouw.

Dit dient te leiden tot het formuleren van een kwantitatieve doelstelling voor het te zoeken netto glasoppervlak. Het concept-startdocument gaat uit van 250 ha netto, maar acht het denkbaar dat ook voor 300 ha netto voldoende belangstelling bestaat. Daarbij is 2010 als horizon gehanteerd. Geef aan welke minimale en maximale bruto-nettoverhoudingen in de praktijk realiseerbaar worden geacht. Leid daaruit een doelstelling voor het bruto oppervlak van de te selecteren locatie af, inclusief de bandbreedte daarin⁸.

Geef aan welke visie de provincie heeft voor de langere termijn:

- welke behoefte aan glastuinbouwareaal na 2010 voorziet de provincie?
- binnen welke termijn zal de nu aan te wijzen locatie volledig benut zijn?
- welke ontwikkeling wordt voor de periode daarna nagestreefd: bij voorkeur aansluiting bij de nu geselecteerde locatie of aanwijzing van een nieuwe locatie?

Procedure

Het concept-startdocument is niet helder over de te volgen procedure. Maak daarom in de SMB duidelijk voor welk besluit zij wordt opgesteld en wat de samenhang is met een eventuele m.e.r.. Geef ook aan welke besluiten in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren en welke rol de SMB daarin krijgt. Beschrijf volgens welke procedure en welk tijdpad de besluitvorming zal plaatsvinden en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

⁶ In de reacties van gebiedscommissies (nrs. 3 en 4) wordt geadviseerd de gebiedsplannen als toetsingskader respectievelijk als beleidsdocument te hanteren.

⁷ De gebiedscommissie Wijde Biesbosch (nr. 3) en Brabantse Delta (nr. 4) adviseren aandacht te besteden aan de saneringsmogelijkheden elders in het gebied, hetgeen gepaard zou gaan met milieuoordelen.

⁸ Zie ook stap b) in hoofdstuk 3 van dit advies.

3. SELECTIE EN VERGELIJKING VAN LOCATIES

Paragraaf 1.2 van het concept-startdocument geeft onder de titel *Reikwijdte van de studie* aan dat de SMB zich zal beperken tot een aantal kansrijke alternatieven in West-Brabant. Uit hoofdstuk 3 blijkt dat deze kansrijke alternatieven volgens de provincie zijn:

- de Spiepolder (ten oosten van Zevenbergen);
- het Brabants Westland (ten zuidwesten van Steenbergen);
- de Prinslandse Polder (ten zuidoosten van Dinteloord);
- het poldergebied ten noorden van de Dintel tussen Fijnaart en Heijningen.

De keuze voor deze locaties uit het zoekgebied is niet evident, maar vormt wel een belangrijk vertrekpunt voor de uiteindelijke keuze voor een locatie. Een navolgbare, transparante onderbouwing van het gehele selectieproces (van zoekgebied tot één voorkeurslocatie) is noodzakelijk. Gebruik daarom onderstaande aanpak om in de SMB te komen tot een voorkeursvolgorde van nieuwe locaties voor de vestiging van glastuinbouw.

- a) Definitie en onderbouwing van het zoekgebied;
- b) Globale (locatieonafhankelijke) beschrijving van de standaardinrichting van de beoogde glastuinbouwlocatie;
- c) Inperking van het zoekgebied door het toepassen van uitsluitende criteria;
- d) Aanduiding en globale begrenzing van mogelijke locaties op basis van positief sturende criteria;
- e) Selectie van potentiële locaties;
- f) Uitwerking van een globale, maar locatiespecifieke inrichting per geselecteerde locatie;
- g) Beschrijving van de milieueffecten voor elk van de ingerichte locaties;
- h) Het onderling vergelijken van de ingerichte locaties.

Onderstaand worden de stappen a) t/m h) uitgewerkt, met uitzondering van stap g). Die is separaat in hoofdstuk 4 uitgewerkt. Ondersteun het doorlopen van deze stappen in de SMB zoveel mogelijk door het gebruik van recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda en een passende schaal. Zorg ook voor een publieksvriendelijke samenvatting van de SMB met deze stappen, zodanig dat keuzes en de argumenten daarvoor helder naar voren komen.

a) Definitie en onderbouwing van het zoekgebied

Maak in de SMB duidelijk waarom de projectvestiging wordt gezocht in West-Brabant. Definieer het zoekgebied.

b) Globale standaardinrichting van een glastuinbouwlocatie

Bij het vergelijkings- en selectieproces zal het nodig zijn een aantal aannames te doen voor de inrichting van een glastuinbouwgebied. Daarbij kan worden gedacht aan gegevens als:

- het minimaal vereiste (en wellicht maximale benodigde) glasoppervlak;
- bepalende factoren voor de bruto-nettoverhouding:
 - de gemiddelde be drijfs grootte;
 - het oppervlak voor de bedrijfswoningen;
 - ruimte voor groen;
 - ruimte voor open water en gietwateropslag;
 - de interne ontsluiting (onder andere gewenste breedte en profiel van de wegen binnen het glastuinbouwgebied);
 - ruimte voor warmtenetten (hoog- en laagwaardige warmte, koude) bij collectieve energievoorziening en/of bij vestiging van gesloten kassen;

- ruimte voor eventueel op de locatie op te nemen windenergie.
- de techniek die bij glastuinbouwbedrijven en op de locatie zal worden toegepast⁹ met invloed op:
 - de energie en CO₂-behoefte
 - emissies naar lucht en water¹⁰;
 - de lichtemissies;
 - geluidsproductie;
- de te verwachten verkeersstromen.

Definieer een locatieonafhankelijke standaardinrichting. Geef hierbij aan of de aannames voor de standaardinrichting als hard (hier kan in de praktijk feitelijk niet van af geweken worden) of als zacht (als het nodig is kan de inrichting met alternatieven of aanvullende maatregelen aangepast worden) beschouwd moeten worden.

c) Inperking van het zoekgebied

In deze stap wordt het zoekgebied ingeperkt door gebruik te maken van uitsluitende criteria ('waar kan het echt niet?'). Bij uitsluitende criteria kan gedacht worden aan:

- de nabijheid van (beschermde) natuurgebieden¹¹;
- de luchtkwaliteit¹²;
- bestaande en voorgenomen bebouwing en infrastructuur;
- aangewezen (grond)waterwingebied of nabijheid oppervlaktewateronttrekkingen voor drinkwaterbereiding;
- aangewezen of potentieel waterbergingsgebied;
- grondwater- en bodembeschermingsgebieden;
- hydrologisch slecht beheersbare kwel- of inzijgingsgebieden
- stiltegebieden;
- aanwezigheid (beschermde) cultuur- en landschapswaarden;
- etc.

Maak in de SMB een keuze voor de te hanteren uitsluitende criteria. Onderbouw deze keuze, bijvoorbeeld door waar mogelijk het verband met het beleidskader te leggen. Pas ze vervolgens toe op het zoekgebied. Maak de inperking van het zoekgebied inzichtelijk door kaartmateriaal in de SMB op te nemen waarop de voor de uitsluitende criteria relevante informatie goed wordt weergegeven.

d) Aanduiding mogelijke locaties

In deze stap worden op basis van geformuleerde positief sturende criteria ('waar bij voorkeur glastuinbouw?') in het ingeperkte zoekgebied mogelijke locaties aangeduid en globaal begrensd. Voorbeelden van te hanteren sturende criteria zijn:

- de omvang van het gebied in relatie tot het gezochte oppervlak¹³;

⁹ In het algemeen is er als er aannames gedaan moeten worden over de stand der techniek een spanning tussen het hoge ambitieniveau en de praktische mogelijkheden voor realisatie.

¹⁰ Met name door bestrijdingsmiddelengebruik en meststoffen. Uit verschillende recente vergelijkende studies (RIZA-rapport 2005-019 (gewasbeschermingsmiddelen) en RIZA-rapport 2005.007 (emissies N en P)) blijkt dat de emissieproblematiek binnen eenzelfde type glastuinbouwbedrijf sterk kunnen variëren afhankelijk van teeltwijze, fysieke omstandigheden en vooral teeltmanagement.

¹¹ Zie ook concept-startdocument, hoofdstuk 6.

¹² Zie ook concept-startdocument, hoofdstuk 7.

¹³ Afgaande op de genoemde oppervlakken in het concept-startdocument zijn de locaties Spiepolder en Brabants Westland relatief krap of wellicht te klein voor de beoogde 250 ha netto glas. De keuze voor een relatief klein gebied levert randvoorwaarden op voor de bruto-nettoverhouding. Zie ook concept-startdocument, hoofdstuk 5.

- de ruimte voor mogelijke uitbreiding¹⁴;
- aansluiting bij bestaande glastuinbouw;
- mogelijkheden voor bundeling met bestaande bedrijventerreinen;
- vestigingsmogelijkheden glastuinbouwverwante bedrijven;
- de mogelijkheden voor de vorming van clusters met andere (agro)bedrijven;
- ontsluitingsmogelijkheden;
- landschappelijke criteria;
- de ligging in het hydrologische systeem (hydrologisch goed beheersbare/isoleerbare gebied);
- ecohydrologische potenties;
- minimale beïnvloeding van ecologische verbindingen;
- beschikbaarheid restwarmte en CO₂, ontwikkelingsmogelijkheden voor duurzame energie (benutten van aquifers, aardwarmte en windpotentieel);
- beschikbaarheid van locatiegebonden bio-energiestromen (zoals biogas/warmte van biomassavergisters, -vergassers, -verbranders of stortplaatsen);
- nabijheid van afzetmogelijkheden van laagwaardige warmte (bedrijvenpark, woonwijk)¹⁵;
- niet-milieucriteria, zoals de aanwezigheid van arbeidspotentieel, de afstand tot gas- en elektriciteitsinfrastructuur¹⁶, leidingen en energienetten.
- etc.

Maak in de SMB een keuze voor de te hanteren positief sturende criteria en onderbouw deze keuze. Pas ze vervolgens toe op het ingeperkte zoekgebied. Maak het doorlopen van deze stap inzichtelijk door kaartmateriaal te gebruiken waarop voor de sturende criteria relevante informatie wordt weergegeven.

e) Selectie van potentiële locaties

Selecteer uit de mogelijke locaties op basis van onderlinge vergelijking een hanteerbaar aantal voorkeurslocaties. Hiervoor kan bijvoorbeeld gekeken worden naar de score op de positief sturende criteria.

Wanneer hieruit blijkt dat er locaties zijn die niet in het startdocument worden genoemd, maar uit milieuoogpunt evenzeer in aanmerking komen voor de vestiging van glastuinbouw als de wél benoemde locaties, dan dienen deze locaties volwaardig in de SMB te worden meegenomen. Overigens zou op dezelfde wijze kunnen blijken dat één van de vier in het startdocument genoemde locaties duidelijk minder geschikt is dan de andere benoemde.

Bijzondere aandacht verdient de locatie Moerdijkse Hoek, die in een eerdere studie als meest gunstig naar voren kwam¹⁷. Uit de SMB dient te blijken in hoeverre en welke milieuarargumenten gebruikt kunnen worden om deze locatie niet langer te overwegen. Vermeld ook de bestuurlijke argumenten¹⁸.

¹⁴ Zie ook paragraaf 3.1 van dit advies.

¹⁵ Dit is met name van belang indien er veel (semi)gesloten kassen worden gerealiseerd. In deze kassen wordt in de zomer uit warme, vochtige kaslucht zoveel warmte geoogst, dat deze in de winter niet volledig in de betreffende kassen kan worden gebruikt. Het overschot kan dan voor andere verwarmingsdoeleinden worden aangewend.

¹⁶ In het bijzonder een 150 kV hoogspanningsstation.

¹⁷ Concept-startdocument, pagina 5.

¹⁸ In het richtlijnenadvies voor de m.e.r. voor het bedrijventerrein Moerdijkse Hoek heeft de Commissie erop gewezen dat de combinatie van grootschalige bedrijvigheid met glastuinbouw op een bedrijventerrein uit oogpunt van veiligheid mogelijk grote beperkingen oplegt aan de inrichting van het terrein.

f) Globale uitwerking van de inrichting per potentiële locatie

Vervolgens wordt de standaardinrichting per geselecteerde locatie globaal ge-optimaliseerd voor zover dat nodig is om het verschil in milieugevolgen van deze locatie met de andere potentiële locaties in beeld te brengen. Onderstaand enkele aandachtspunten daarbij.

Ontsluiting

Geef aan hoe het glastuinbouwgebied aangesloten wordt op de bestaande verkeersinfrastructuur. Geef aan welke verbeteringen aan verkeersinfrastructuur daarbij verondersteld worden of noodzakelijk zijn. Zo zijn op sommige potentiële locaties in het concept-startdocument de bestaande wegen te smal voor de benodigde vrachtwagenbewegingen.

Landschappelijke inpassing

Geef aan met welke inrichtingsmaatregelen de glastuinbouw landschappelijk worden ingepast, met aandacht voor zichtlijnen, extern aanblik en inpassing van cultuurhistorie.

Geef voor belichting aan van welke veronderstellingen uitgegaan wordt ten aanzien van de donkerperioden¹⁹.

Water

Geef aan of en waarom maatregelen getroffen worden om de glastuinbouw in te passen in de lokale waterhuishouding. Dit betreft de maatregelen om eventuele ongewenste veranderingen in wateraanvoer en -afvoer van het gebied op te vangen. Geef daarnaast aan of en waarom maatregelen nodig zijn die bewerkstelligen dat de waterkwaliteit van het gebied niet achteruit gaat²⁰, dat in de toekomst voldaan kan worden aan de goede ecologische en chemische toestand, en dat er geen afwenteling zal zijn die het bereiken van een goede toestand elders in het stroomgebied belemmert.

Beschrijf, voor zover bij het bovenstaande nodig, het gietwater- en afvalwatersysteem van de locatie.

Energie- en CO₂-concepten

De locaties kunnen verschillen in de technisch te realiseren energie- en CO₂-concepten. Beschrijf voor elk van de locaties met welke energieconcept synergie met de omgeving te bereiken is.

Voor alle locaties moet worden nagegaan of warmte- en/of CO₂-levering vanuit nabijgelegen bedrijvigheid mogelijk is²¹, en welke mogelijkheden er zijn voor de inzet van bio-energie.

Met name voor de locaties nabij de suikerfabriek in Stampersgat dient duidelijk te worden in hoeverre gebruik gemaakt kan worden van restwarmte van de fabriek, van de energie-installatie van de fabriek als de fabriek stilligt, van uitwisseling van energie-, water- en biomassastromen van het beoogde nabijgelegen agrocluster, rekening houdend met de energie- en CO₂-vraag patronen van de glastuinbouw gedurende het jaar.

¹⁹ Het Besluit Glastuinbouw Wm kent een ontheffingsmogelijkheid van de donkerperiode tussen 20.00 en 0.00 uur. Zie ook het Plan van aanpak maatschappelijk verantwoorde belichting en afscherming in de glastuinbouw, 2004, lichteinder van LTO Nederland en Stichting Natuur en milieu.

²⁰ Dit is het geenachteruitgangprincipe uit de Kaderrichtlijn water.

²¹ Vanaf bedrijventerrein Moerdijk is wellicht warmtelevering mogelijk aan de locatie Zevenbergen en CO₂-levering aan diverse locaties.

Wanneer energie-uitwisseling met de (gebouwde) omgeving niet tot de mogelijkheden behoort, dient in ieder geval beschreven te worden of er mogelijkheden op de locatie zijn voor het beperken van het energiegebruik door de inzet van aardwarmte, thermische energieopslag in aquifers in combinatie met warmtepompen en warmtekrachtkoppeling. Ook kan bekeken worden in hoeverre de locatie mogelijkheden biedt voor het ontwikkelen van windenergie. Bij al deze energieconcepten geldt dat daarbij collectieve vormen van energievoorziening nodig of gewenst kunnen blijken.

g) Beschrijving van de milieueffecten voor elk van de ingerichte locaties

Deze stap is separaat beschreven in hoofdstuk 4 van dit advies.

h) Onderlinge vergelijking van de ingerichte locaties

Vergelijk de verschillende locaties met elkaar op basis van de effectbeschrijving. Kies bij deze vergelijking voor een presentatievorm waaruit helder blijkt op welke essentiële milieueffecten de locaties onderling verschillen positieve en negatieve effecten van de locaties verschillen. Leg waar nodig de relatie met de geformuleerde doelstelling en het beleidskader.

4. EFFECTBESCHRIJVING

Het doorlopen van de stappen a) tot en met f) van het voorgaande hoofdstuk resulteert in de beschrijving van een glastuinbouwgebied op een aantal geselecteerde locaties. Deze zullen met elkaar vergeleken worden op basis van een effectbeschrijving. Dit hoofdstuk geeft aan welke milieueffecten voor elke locatie in kaart gebracht moeten zijn om de vergelijking mogelijk te maken.

De milieueffecten dienen per potentiële locatie steeds beschreven te worden voor de situatie in het geval dat op deze locatie glastuinbouw met de in hoofdstuk 4 beschreven specifieke inrichting gerealiseerd wordt. Deze beschrijving betreft dan het effect ten opzichte van de referentiesituatie, dat wil zeggen de huidige milieutoestand van de locatie en de autonome ontwikkeling daarvan. De effectbeschrijving per locatie geeft dus aan welke milieuverandering er op de locatie zal plaatsvinden doordat het huidige gebruik van de locatie (met name landbouw) vervalst en plaatsmaakt voor gebruik voor glastuinbouw.

Het concept-startdocument kondigt in hoofdstuk 8 aan voor welke onderwerpen in de SMB de effecten beschreven zullen worden. Onderstaand worden enkele van deze onderwerpen nader uitgewerkt, en het onderwerp energie is toegevoegd. De effectbeschrijving in een SMB voor een locatiekeuze moet gericht zijn op de locatiekeuze zélf. Inrichtingsaspecten kunnen aan de orde komen in het milieueffectrapport (MER). Beperk de effectbeschrijving daarom tot de onderscheidende milieugevolgen en laat onnodige detaillering achterwege.

4.1 Bodem en water

Voor zowel de kwantitatieve wateraspecten (waterhoeveelheden, peilen, etc.) als de kwalitatieve wateraspecten (zouten, nutriënten, bestrijdingsmiddelen etc.) kunnen de milieueffecten globaal weergegeven worden. Kwantificeer deze wateraspecten wanneer daarmee significante verschillen tussen de locaties aan het licht gebracht kunnen worden.

Beschrijf voor elk van de locaties en de omgeving daarvan de huidige situatie en de autonome ontwikkeling van bodem en water, en de effecten die optreden bij vestiging van glastuinbouw als volgt:

- geef de geologische opbouw van de bodem;
- geef de huidige waterhuishoudkundige situatie (peilregime, grondwaterstromingen, kwel en infiltratie, waterberging) en de veranderingen daarin;
- geef de chemische en zo mogelijk ecologisch kwaliteit en toestand (gehalten in relatie tot milieukwaliteitsdoelen) van grond- en oppervlaktewater en de waterbodem met aandacht voor zoutgehalte, nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen;
- beschrijf de geschiktheid van de watervoerende lagen voor thermische energieopslag en geef aan of er effecten zullen zijn bij daadwerkelijk gebruik voor energieopslag.

4.2 Biodiversiteit

Naar verwachting zullen door het hanteren van uitsluitende en sturende criteria bij de selectie van locaties locaties met grote gevolgen voor natuur vermeden worden. Geef bij de verschillende locaties de nabijgelegen ecologische verbindingzones, gebieden met natuurdoelen, gebieden die dienen als pleisterplaats en als rustgebied voor vogels, en trekvogelroutes.

Geef aan voor welke (gebieden met) doelsoorten op of nabij de locaties effecten mogelijk zijn, zowel direct als indirect via vernietiging, verdroging, verstoring, versnippering en eutrofiëring.

Lichtemissies

In de SMB dient beschreven te worden welke effecten voor levende natuur van lichtemissies (zowel in het horizontale als in het verticale vlak) bekend zijn, en welke gevolgen daaruit kunnen worden afgeleid voor levende natuur op de verschillende locaties.

4.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Beschrijf de gevolgen voor de landschappelijke elementen en waarden. Beschrijf met name de aantasting van openheid en zichtlijnen en gebruik daarbij kaartbeelden, schetsen en fotomontages (met reële bouwhoogten).

In de SMB moeten de archeologische en cultuurhistorische waarden van de verschillende locaties beschreven worden²², en de effecten van de vestiging van glastuinbouw op deze waarden. Met name dient duidelijk te worden in welke mate aantasting plaatsvindt van nu in het landschap zichtbare waarden en in hoeverre het archeologische bodemarchief zal worden verstoord.

²² In het zoekgebied is in ieder geval de Stelling West Noord-Brabant van cultuurhistorische waarde. De Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) wijst erop dat gebruik gemaakt kan worden van de resultaten van het Belvedere-project Verdrongen Dorpen in West-Brabant.

4.4 Woon- en leefmilieu (verkeer, geluid, lucht, licht)

Verkeersstromen

Elk van de locaties zal extra verkeer met zich meebrengen in de vorm van vrachtverkeer (transport van toeleveranciers, transport naar afnemers) en het woonwerkverkeer van de gecreëerde werkgelegenheid. Deze verkeersstromen dienen in de SMB aangegeven te worden. Beschrijf per locaties de consequenties van de extra belasting van het bestaande wegennet door vracht- en woonwerkverkeer, evenals de gevolgen hiervan voor de verkeersveiligheid.

Verkeersgeluid

Geef aan of er relevante wijzigingen in geluidsbelastingen als gevolg van de verkeersstromen zullen zijn, bijvoorbeeld door aan te geven hoeveel geluidsgevoelige bestemmingen er zich langs de routes van het woonwerkverkeer en het vrachtverkeer bevinden.

Lucht

Maak voor elk van de locaties duidelijk of er overschrijdingen van de luchtkwaliteitsnormen uit het Besluit Luchtkwaliteit 2005 zijn en in hoeverre hier verandering optreedt bij vestiging van glastuinbouw. Bespreek het resultaat van maatregelen om overschrijdingen zoveel mogelijk te voorkomen en/of de mogelijkheden voor het toepassen van de saldobenadering.²³

Licht

De gevolgen van eventuele lichtemissies (zowel in het horizontale als in het verticale vlak) voor het woon- en leefmilieu moeten in beeld gebracht worden. Ga in op het aantal gehinderden.

4.5 Energie

Beschrijf voor elke locatie de effecten van de energieconcepten voor energie- en CO₂-voorziening in termen van jaarlijks gebruik van fossiele brandstoffen, jaarlijkse uitstoot van CO₂ en NO_x, en het aandeel duurzame energie.

Geef tevens aan of er sprake is van afval/reststoffen als gevolg van de energievoorziening (vliegass, bodemas, stof, afvalwater, geurstoffen, digistaat van vergisters).

Geef bij gebruik van koude/warmteopslag in de bodem aan of er sprake kan zijn van menging van zoet en brak/zout water, en interactie met reeds bestaande energie- of wateropslag.

²³ Artikel 7, derde lid van het Besluit Luchtkwaliteit 2005. Zie ook hoofdstuk 7 van het concept-startdocument. De uitwerking van deze paragraaf is afhankelijk van de vraag of luchtkwaliteit reeds is gebruikt als uitsluitend criterium. De Commissie wijst erop dat bij een concrete beleidsbeslissing in de streekplanherziening een kwantitatieve benadering van luchtkwaliteit vereist zal zijn.

BIJLAGEN

bij het advies voor reikwijdte en het detailniveau
van de Strategische Milieubeoordeling (SMB)
Locatiekeuze Glastuinbouw West-Brabant

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 24 oktober 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Provincie Noord-Brabant		Brabantlaan 1 Postbus 90151 5200 MC 's-Hertogenbosch Telefoon (073) 681 28 Fax (073) 614 11 15 info@brabant.nl www.brabant.nl Bank ING 67.45.60.04 Postbank 107017692
Commissie voor de m.e.r. Postbus 2345 3500 GH UTRECHT	Commissie voor de milieu-enercieportage ingekomen: 1 NOV. 2005 nummer: 2346- Glossier: 1665-01+02 (1X) Kantoor naar: HL/Bb/Ø	VERZONDEN 31 OKT. 2005
Onderwerp Consultatie op basis van het concept startdocument plan-MER (SMB) op grond van de Europese Richtlijn voor een SMB.	Datum 24 oktober 2005	Ons kenmerk 1136838
Geachte commissie,	Uw kenmerk -	Contactpersoon R. Kramps
Er is in Brabant behoefte aan ruimte voor vestiging van glastuinbouw. In het streekplan Brabant in Balans (2002) is hiervoor een aantal gebieden aangewezen. Eén van deze gebieden is de locatie Moerdijkse Hoek. Vanwege gewijzigde (beleids)inzichten is de realisatie van glastuinbouw op deze locatie niet langer wenselijk.	Directie Ruimtelijke Ontwikkeling Handhaving	Telefoon (073) 680 83 57
In de gemeente Steenbergen, kern Dinteloord, is een concreet initiatief voor een Agro- en foodcluster. Dit initiatief omvat zowel de ontwikkeling van het projectvestigingsgebied glastuinbouw als het AgroIndustrieelComplex Dinteloord. Voor de ontwikkeling van het AICD biedt het streekplan al een basis.	Fax (073) 680 76 54	Bijlage(n) - -
Om de ontwikkeling van een nieuwe projectvestigingslocatie glastuinbouw mogelijk te maken is het noodzaak het Streekplan 2002 te herzien. In dat kader past een integrale afweging van kansrijke locaties in een vroeg stadium van planvorming in de vorm van een locatiestudie (plan-MER; ook wel strategische milieubeoordeling - SMB - genoemd).	E-mail RKramps@brabant.nl	
De resultaten van een SMB-procedure worden vastgelegd in een milieu-rapport. Mede op basis van het milieुरapport zal een definitieve locatiekeuze voor de projectvestiging van glastuinbouw worden gemaakt, die zal worden neergelegd in een streekplanherziening. Dienaangaande zijn wij voornemens deze streekplanherziening vorm te geven als een concrete beleidsbeslissing (cbb). Omdat een dergelijk besluit wordt aangemerkt als het eerste ruimtelijke plan dat in de aanleg van een glastuinbouwgebied voorziet, is het vervolgens		Het provinciehuis is van het centraal station bereikbaar met stadsbus, lijn 6 en 64, halte Provinciehuis of met de treintaxi.

noodzakelijk een MER-rapportage op te stellen waarbij inzicht wordt gegeven in de milieu-effecten die met de inrichting van het gebied gepaard gaan (besluit-MER).

Wij zijn voornemens beide onderdelen van de milieu-effectrapportage in één milieuraapport op te nemen.

Datum
24 oktober 2005
Ons kenmerk
1136838

Ter voorbereiding op het eerste onderdeel van het milieuraapport, de locatiekeuze, hebben wij, met in acht name van de randvoorwaarden zoals neergelegd in de ontwerp-wijziging van de Wet Milieubeheer van 28 september 2004, een concept-startdocument opgesteld voor de voorgeschreven locatie-studie (plan-MER/SMB).

Op 25 oktober 2005 hebben wij dit concept startdocument Glastuinbouw West-Brabant vastgesteld en voor overleg toegestuurd aan de betrokken gemeentebesturen, rijksinstanties, het Waterschap de Brabantse Delta, alsook aan de Provinciaal Planologische Commissie en aan de Statencommissie ruimte en milieu. Tevens bieden wij belanghebbenden de gelegenheid hun mening kenbaar te maken door het indienen van een schriftelijke reactie binnen een termijn van vier weken waarin wij het concept-startdocument ter visie hebben gelegd.

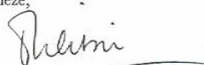
Gelet op onder meer het nieuwe fenomeen van het plan-MER achten wij het van bijzonder belang tevens uw commissie in deze consultatieronde te betrekken.

Wij verzoeken u vriendelijk uw opmerkingen en suggesties over de voorgenomen streekplanherziening en het ter voorbereiding daarvan opgestelde concept-startdocument Glastuinbouw West-Brabant aan ons kenbaar te maken.

Als bijlage ontvangt u één exemplaar van het 'Startdocument locatiestudie/strategische milieubeoordeling Glastuinbouw West-Brabant'. Indien u meer exemplaren wilt ontvangen dan kunt u contact opnemen met R. Kramps.

De opmerkingen waren te richten aan:
College van Gedeputeerde Staten
Directie ROH,
t.a.v. ir. R. Kramps (projectleider)
Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch

Overeenkomstig het door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant genomen besluit, namens deze,

mw. drs. C.G.M. Klitsie,
directielid Ruimtelijke Ontwikkeling en Handhaving

BIJLAGE 2

Kennisgeving van het startdocument in het Brabants Dagblad en de De Stem van Breda d.d. 31 oktober 2005

Provincie Noord-Brabant

Bekendmaking

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben besloten een partiële herziening van het streekplan voor te bereiden ten behoeve van de ontwikkeling van een projectvestigingslocatie glastuinbouw in West-Brabant.

Om tot een zorgvuldige besluitvorming te komen, is een concept-startdocument voor de opstelling van een plan-MER (SMB) vastgesteld.

In het concept-startdocument wordt de onderzoeksopdracht geformuleerd voor een integrale afweging van kansrijke locaties in een vroeg stadium van planvorming in de vorm van een locatiestudie. Bij het onderzoek naar geschikte vestigingslocaties spelen de beleidsuitgangspunten zoals geformuleerd in het streekplan en de nota Glastuinbouw een belangrijke rol. Hieruit vloeien randvoorwaarden voort die bij het onderzoek in acht moeten worden genomen zoals het bundelingsprincipe en het streven naar duurzame ontwikkeling.

In het concept-startdocument zijn vier locaties benoemd die in het onderzoek worden betrokken. De keuze van deze locaties is ingegeven vanuit:

- een eerder onderzoek naar geschikte locaties voor glastuinbouw in West-Brabant;
- locatie Westland (gemeente Steenbergem)
- locatie Groote Spiepolder (gemeente Moerdijk)
- een bekend initiatief voor de vestiging van een projectlocatie glastuinbouw alsmede een daarmee te vergelijken alternatief;
- locatie Prinslandse Polder Dinteloord (gemeente Steenbergem)
- locatie Heijningen/Fijnaart (gemeente Moerdijk)

Alvorens tot vaststelling van het startdocument wordt overgegaan, bieden Gedeputeerde Staten aan betrokken overheden (rijk, gemeenten, waterschap) de gelegenheid een reactie te geven over de reikwijdte en het detailniveau van de informatie die in het milieu-effectrapport moet worden opgenomen. Zij worden daarvoor rechtstreeks benaderd. Daarnaast vragen Gedeputeerde Staten advies aan de commissie Ruimte & Milieu van de provincie, de Provinciale Planologische Commissie en de commissie MER over de voor te nemen streekplanherziening en het ter voorbereiding daarvan opgestelde concept-startdocument Glastuinbouw West-Brabant.

Tot slot willen Gedeputeerde Staten ook andere belanghebbenden in de gelegenheid stellen hun mening kenbaar te maken.

De reactie dient zich daarbij met name te richten op de reikwijdte en het detailniveau van de informatie die in het milieu-effectrapport moet worden opgenomen.

Belanghebbenden kunnen gedurende de termijn van terzieslegging van het concept-startdocument hun schriftelijke reactie kenbaar maken aan:

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
o.v.v. Startdocument glastuinbouw West-Brabant

Het concept-startdocument ligt met ingang van 31 oktober 2005, gedurende vier weken ter visie in het Provinciehuis van Noord-Brabant, locatie bibliotheek. Bezoekadres: Brabantlaan 1, 's-Hertogenbosch.

U kan ook kennisnemen van het startdocument via internet op www.brabant.nl/beleid/ruimtelijkeontwikkeling/glastuinbouw West-Brabant.

's-Hertogenbosch, oktober 2005

Provincie Noord-Brabant

Bekendmaking

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben besloten een partiële herziening van het streekplan voor te bereiden ten behoeve van de ontwikkeling van een projectvestigingslocatie glastuinbouw in West-Brabant.

Om tot een zorgvuldige besluitvorming te komen, is een concept-startdocument voor de opstelling van een plan-MER (SMB) vastgesteld.

In het concept-startdocument wordt de onderzoeksopdracht geformuleerd voor een integrale afweging van kansrijke locaties in een vroeg stadium van planvorming in de vorm van een locatiestudie. Bij het onderzoek naar geschikte vestigingslocaties spelen de beleidsuitgangspunten zoals geformuleerd in het streekplan en de nota Glastuinbouw een belangrijke rol. Hieruit vloeien randvoorwaarden voort die bij het onderzoek in acht moeten worden genomen zoals het bundelingsprincipe en het streven naar duurzame ontwikkeling.

In het concept-startdocument zijn vier locaties benoemd die in het onderzoek worden betrokken. De keuze van deze locaties is ingegeven vanuit:

- een eerder onderzoek naar geschikte locaties voor glastuinbouw in West-Brabant;
- locatie Westland (gemeente Steenbergem)
- locatie Groote Spiepolder (gemeente Moerdijk)
- een bekend initiatief voor de vestiging van een projectlocatie glastuinbouw alsmede een daarmee te vergelijken alternatief;
- locatie Prinslandse Polder Dinteloord (gemeente Steenbergem)
- locatie Heijningen/Fijnaart (gemeente Moerdijk)

Alvorens tot vaststelling van het startdocument wordt overgegaan, bieden Gedeputeerde Staten aan betrokken overheden (rijk, gemeenten, waterschap) de gelegenheid een reactie te geven over de reikwijdte en het detailniveau van de informatie die in het milieu-effectrapport moet worden opgenomen. Zij worden daarvoor rechtstreeks benaderd. Daarnaast vragen Gedeputeerde Staten advies aan de commissie Ruimte & Milieu van de provincie, de Provinciale Planologische Commissie en de commissie MER over de voor te nemen streekplanherziening en het ter voorbereiding daarvan opgestelde concept-startdocument Glastuinbouw West-Brabant.

Tot slot willen Gedeputeerde Staten ook andere belanghebbenden in de gelegenheid stellen hun mening kenbaar te maken.

De reactie dient zich daarbij met name te richten op de reikwijdte en het detailniveau van de informatie die in het milieu-effectrapport moet worden opgenomen.

Belanghebbenden kunnen gedurende de termijn van terzieslegging van het concept-startdocument hun schriftelijke reactie kenbaar maken aan:

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
o.v.v. Startdocument glastuinbouw West-Brabant

Het concept-startdocument ligt met ingang van 31 oktober 2005, gedurende vier weken ter visie in het Provinciehuis van Noord-Brabant, locatie bibliotheek. Bezoekadres: Brabantlaan 1, 's-Hertogenbosch.

U kan ook kennisnemen van het startdocument via internet op www.brabant.nl/beleid/ruimtelijkeontwikkeling/glastuinbouw West-Brabant.

's-Hertogenbosch, oktober 2005

BN / stem Breda 31/10

Brabants Dagblad 31/10

1-10 pramca 1046999

BIJLAGE 2

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Provincie Noord-Brabant

Bevoegd gezag: Provincie Noord-Brabant

Besluit: partiële herziening streekplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: n.v.t.

Activiteit: de ontwikkeling van een projectvestigingslocatie voor glastuinbouw van ca. 250 ha netto

Procedurele gegevens:

aanvraag strategische milieubeoordeling: 24 oktober 2005

advies strategische milieubeoordeling: 15 december 2005

Bijzonderheden:

De provincie Noord-Brabant is van plan de partiële herziening van het streekplan de status van concrete beleidsbeslissing te geven. Daarmee wordt de streekplanherziening m.e.r.-plichtig. De SMB wordt uitgevoerd voor de locatiekeuze, in een later stadium zal een m.e.r. gestart worden.

De Commissie acht een navolgbare, transparante onderbouwing van het gehele selectieproces (van zoekgebied tot één voorkeurslocatie) noodzakelijk. In het advies wordt een stappenplan gegeven om in de SMB te komen tot een voorkeursvolgorde van nieuwe locaties voor de vestiging van glastuinbouw.

Voor de effectbeschrijving geeft de Commissie een nadere uitwerking van de onderwerpen bodem en water, biodiversiteit, landschap, cultuurhistorie en archeologie, woon- en leefmilieu en energie.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. J.A.A.M. Leemans

drs. L. Oprel

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

ir. J.A.F. de Ruijter

ing. F.H. Wagemaker

Secretaris van de werkgroep:

ir. H.G. de Brabander

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20051125	Brabantse Milieufederatie	Tilburg	20051201
2.	20051125	Vereniging Landschapsbehoud in Prinsenbeek	Prinsenbeek	20051201
3.	20051128	Provincie Noord-Brabant, gebiedscommissie Wijde Biesbosch	's-Hertogenbosch	20051201
4.	20051117	Provincie Noord-Brabant, gebiedscommissie Brabantse Delta	's-Hertogenbosch	20051201
5.	20051125	college van Burgemeester en Wethouders van Steenbergen	Steenbergen	20051201

Advies over de reikwijdte en het detailniveau van de Strategische Milieubeoordeling (SMB) Locatiekeuze Glastuinbouw West-Brabant

De provincie Noord-Brabant wil in West-Brabant de ontwikkeling van een nieuwe projectvestigingslocatie voor glastuinbouw van ca. 250 ha netto mogelijk te maken. Dit vereist een partiële herziening van het Streekplan 2002. De provincie zal de integrale afweging van kansrijke locaties plaats laten vinden in een strategische milieubeoordeling.

ISBN 90-421-1706-0